



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 22/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RACIOTHERM, s. r. o., Javorinská 20, Prešov, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Thurzova 6, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Cob 61/2017-304 z 31. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RACIOTHERM, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. decembra 2017 sa obchodná spoločnosť RACIOTHERM, s. r. o., Javorinská 20, Prešov (ďalej len

„sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Cob 61/2017-304 z 31. októbra 2017 a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe opätovného návrhu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 18 Cb 297/2016-291 zo 16. augusta 2017 zrušil zabezpečovacie opatrenie nariadené uznesením tohto súdu č. k. 18 Cb 297/2016-65 z 10. januára 2017 v znení: „*Na nehnuteľnostiach zapísaných na [REDAKOVANÉ], pre [REDAKOVANÉ], ako: byt... sa zriaďuje v prospech žalobcu záložné právo na zabezpečenie pohľadávky žalobcu vo výške 116.652,86 € s príslušenstvom zo Zmluvy o dielo uzatvorenej medzi sporovými stranami dňa 01. 06. 2015.*“, keďže „*žalobca bol v konaní vedenom pri [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] neúspešný, v dôsledku čoho odpadli dôvody, pre ktoré bolo zabezpečovacie opatrenie nariadené. Rozhodnutie arbitrážneho súdu je právoplatné a vykonateľné, a teda právne záväzné aj pre konajúci všeobecný súd, ktorý v konaní o nariadenie, resp. zrušenie zabezpečovacieho opatrenia neskúma, akým spôsobom došlo k doručeniu predmetného rozhodcovského rozsudku, ale vychádza z vyznačenia doložky právoplatnosti (30. 12. 2016) a vykonateľnosti (2. 1. 2017) rozsudku rozhodcovským súdom, ktorý aj nesie zodpovednosť za správne, prípadne nesprávne vyznačovanie doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti... Neúspech žalobcu v konaní pred rozhodcovským súdom teda vo svojom dôsledku znamená neexistenciu právoplatného exekučného titulu, ako predpokladu podania návrhu na vykonanie exekúcie, na základe čoho nie je v súvislosti s konaním o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia osvedčená existencia samotnej pohľadávky ako aj dôvodnej obavy ohrozenia prípadnej exekúcie.*“

3. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka vystupujúca v procesnom postavení žalobkyne odvolanie, tvrdiac, že rozhodnutie arbitrážneho súdu o zamietnutí jej žaloby nie je právoplatné ani vykonateľné, pretože jej nikdy nebolo doručené. Poštová zásielka obsahujúca rozhodnutie arbitrážneho súdu adresovaná právnenému

zástupcovi sťažovateľky bola síce dodaná v mieste, kde vykonáva svoju podnikateľskú činnosť, avšak prevzal ju neoprávnený prijímateľ, čo potvrdila aj [REDACTED] (ďalej aj „pošta“), listom označeným ako „Poskytnutie informácií“ z 5. apríla 2017. Týmto neoprávneným prijímateľom bola advokátka [REDACTED] „ktorá pracuje spoločne v advokátskej kancelárii s [REDACTED]“. Keďže rozhodcovský rozsudok nebol sťažovateľke do zrušenia rozhodcovského súdu 31. decembra 2016 doručený, 10. februára 2017 podala okresnému súdu žalobu o zaplatenie uvedenej sumy. Konanie je vedené pod sp. zn. 15 C 6/2017. Sťažovateľka poukázala na to, že na základe týchto skutočností krajský súd už svojím predchádzajúcim uznesením č. k. 5 Cob 13/2017-241, 5 Cob 14/2017-241 zo 14. marca 2017 potvrdil uznesenie okresného súdu o nariadení zabezpečovacieho opatrenia č. k. 18 Cb 297/2016-65 z 10. januára 2017 a zároveň zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 18 Cb 297/2016-191 z 1. februára 2017 o zrušení zabezpečovacieho opatrenia nariadeného uznesením tohto súdu č. k. 18 Cb 297/2016-65 z 10. januára 2017 tak, že návrh na jeho zrušenie zamietol. K žiadnej zmene oproti pôvodnému stavu teda nedošlo, avšak zo strany okresného súdu došlo „k bezdôvodnej zmene jeho právneho názoru a postoja v konaní, ktoré sa žalobcovi javí ako svojvoľné a v hrubom rozpore s princípmi spravodlivého súdneho konania“.

4. Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu o zrušení zabezpečovacieho opatrenia potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Na zdôraznenie jeho správnosti poukázal na to, že „zabezpečovacie opatrenie na návrh žalobcu bolo nariadené z dôvodu jeho obavy, že prípadná exekúcia na majetok žalovaného v prípade jeho úspechu v spore vedenom na rozhodcovskom súde bude ohrozená, pretože žalovaný, okrem nehnuteľností uvedených vo výroku rozhodnutia, nevládni žiaden iný majetok, z ktorého by mohla byť pohľadávka žalobcu uplatnená v rozhodcovskom konaní uspokojená... Teda ak rozhodcovský rozsudok v čase rozhodovania okresným súdom napadnutým uznesením bol už právoplatný a vykonateľný, je potrebné konštatovať, že týmto spôsobom odpadol dôvod, pre ktorý bolo na návrh žalobcu zabezpečovacie opatrenie nariadené. Opak žalobca počas celého konania o zabezpečovacom opatrení nepreukázal... Preto správne uzavrel súd prvej inštancie, keď konštatoval, že z dôvodu neúspechu žalobcu v označenom konaní na rozhodcovskom súde

(rozhodcovský rozsudok je právoplatný a vykonateľný) odpadli dôvody, pre ktoré bolo zabezpečovacie opatrenie nariadené... Neúspech žalobcu v konaní pred rozhodcovským súdom teda vo svojom dôsledku znamená neexistenciu právoplatného exekučného titulu ako predpokladu podania návrhu na vykonanie exekúcie, na základe čoho nie je v súvislosti s konaním o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia osvedčená existencia samotnej pohľadávky, ako aj dôvodnej obavy ohrozenia prípadnej exekúcie. Už aj z tohto konštatovania prvoinštančným súdom neobstoja ani ďalšie odvolacie námietky žalobcu. Ako už bolo vyššie označené, tieto odvolacie námietky môže žalobca uplatniť v hájení svojho práva na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 6/2017, pričom zároveň odvolací súd konštatuje, že nie sú dôvodom na zrušenie vecne správneho napadnutého uznesenia okresného súdu.“

5. S uvedeným záverom krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a v sťažnosti mu opakovane vytyka, že sa bez akéhokoľvek odôvodnenia odklonil od svojho skôr vysloveného právneho názoru a dospel k protichodným záverom. Vzhľadom na chýbajúce „vysvetlenie v odôvodnení“ považuje postup a napadnuté uznesenie krajského súdu za arbitrárne, keďže na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 Cb 48/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 C 6/2017) už prihliadal ako na samostatné a iné konanie, a nie na pokračovanie zastaveného rozhodcovského konania podľa § 54c ods. 2 (prechodných ustanovení k úpravám účinným od 1. januára 2017) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, z ktorého vyplýva, že rozhodcovské konania podľa tohto zákona vedené pred stálym rozhodcovským súdom, ktorého zriaďovateľ po 31. decembri 2016 nespĺňa podmienky podľa právnych predpisov účinných od 1. januára 2017, ktoré začali a v ktorých nebol rozhodcovský rozsudok doručený účastníkom konania pred 1. januárom 2017, sa 31. decembra 2016 zastavujú; účinky už podaného návrhu na začatie rozhodcovského konania a všetkých ďalších úkonov účastníkov rozhodcovského konania zostávajú zachované, ak účastník konania podá žalobu na súd do troch mesiacov od zastavenia rozhodcovského konania... Týmto absurdným pochybením krajského súdu došlo k popretiu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie.

II.

6. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní návrhu na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

7. Ústavný súd konštatuje, že inštitút „neodkladného opatrenia“ po rekodifikácii civilného práva procesného s účinnosťou od 1. júla 2016 zaviedol Civilný sporový poriadok. Jeho účel vymedzuje § 325 ods. 1 CSP, podľa ktorého neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku upravuje § 324 a nasl. CSP.

8. Neodkladné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením neodkladného opatrenia nezískava jedna zo sporových strán práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

9. Pred účinnosťou Civilného sporového poriadku ústavný súd viackrát zaujal jednoznačné stanovisko, v ktorom vyslovil, že „Rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie v súdnom konaní možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl., § 102 Občianskeho súdneho poriadku), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Predbežné opatrenie ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže sám osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby (čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky)“ (m. m. I. ÚS 46/2000), resp. že „Rozhodnutím o uložení predbežného opatrenia vydaným v občianskoprávnom konaní môže súd porušiť základné právo alebo slobodu účastníka súdneho konania. Takéto porušenie by sa mohlo stať predmetom konania podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky len vtedy, ak by účastníkovi súdneho konania nebolo možné poskytnúť ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného pred všeobecnými súdmi. Predpokladom záveru o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl. a § 102 Občianskeho súdneho poriadku), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami“ (m. m. II. ÚS 81/07).

10. Reflektujúc uvedené východiská ústavný súd konštatoval aj to, že realizácia inštitútu predbežného opatrenia (teraz neodkladného opatrenia) ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej nemôže súčasne

dovolať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07).

11. Na druhej strane treba pripustiť, že ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach, zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami vecí. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

12. Preskúmaním napadnutého uznesenia (bod 4) však ústavný súd dospel k názoru, že takéto známky zjavnej svojvôle nenesie, a teda z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na to, aby sa závery napadnutého uznesenia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a plne rešpektujú kompetencie, ktorými krajský súd v tomto type konania disponuje, spochybňovali.

13. Ústavný súd navyše poukazuje na to, že v zmysle poštových podmienok [REDAKOVANÉ], doručuje zásielky ich adresátovi alebo oprávnenému prijímateľovi na odovzdávacie miesta podľa adresy uvedenej na zásielkach. Prevzatie zásielky potvrdí adresát alebo oprávnený prijímateľ dátumom a svojím podpisom. Každý, komu bola nesprávne dodaná zásielka (nie je jej adresátom ani odosielateľom), ju bezodkladne vráti pošte. Na základe požiadavky ju pošta prevezme na odovzdávacom mieste. Pošta potvrdí prijímateľovi vrátenie zásielky.

14. Úlohou ústavného súdu nie je skúmať interné podmienky preberania úradných zásielok advokátmi, ktorí na účel efektívneho výkonu advokácie a vymoženia práv a právnych nárokov svojich klientov spoločne podnikajú na konkrétnej adrese pod spoločným označením bez založenia právnickej osoby. Vzhľadom na to, že sťažovateľka ani ústavnému súdu nepredložila žiaden dôkaz o tom, že pošta zásielku nedoručila na adresu uvedenú

na zásielke, resp. že by pre chybu v dodaní zásielky bola „partnerkou“ právneho zástupcu sťažovateľky ako neoprávneným prijímateľom vrátená a pošta mala povinnosť opätovne ju doručiť právnemu zástupcovi sťažovateľky, ústavný súd argumentáciu sťažovateľky (bod 5) nepovažuje za spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu.

15. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) totiž rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti týkajúcej sa námietky porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Ústavný súd zároveň konštatuje, že rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto námietku sťažovateľky o jeho porušení považoval iba za súčasť sťažostnej argumentácie, ktorá sama osebe ani nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2018